

UNIVERZITET U BEOGRADU  
FILOLOŠKI FAKULTET

Beograd, 12. februar 2013.

IZVEŠTAJ O PODOBNOSTI TEME, KANDIDATA I MENTORA ZA IZRADU  
DOKTORSKE DISERTACIJE *Eklektički postmodernizam Kurta Vonegata*,  
KANDIDATKINJE *Mirjane Knežević*

1. PODACI O KOMISIJI

1) Datum i organ koji je imenovao komisiju:

21. mart 2012, Nastavno-naučno veće Filološkog fakulteta u Beogradu

2) Sastav komisije:

1. dr Zoran Paunović, redovni profesor za užu naučnu oblast Engleska i američka književnost (2006), Filološki fakultet u Beogradu;
2. dr Radojka Vukčević, redovni profesor za užu naučnu oblast Engleska i američka književnost (2005), Filološki fakultet u Beogradu
3. dr Aleksandra Jovanović, docent za užu naučnu oblast Engleska i američka književnost (2007), Filološki fakultet u Beogradu

2. BIOGRAFIJA KANDIDATA

Kandidatkinja Mirjana Knežević rođena je 28. 06. 1968. u Kruševcu. Diplomirala je na Odseku za opštu književnost i teoriju književnosti Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu 1995. godine, a 2004. godine s uspehom je na istom fakultetu okončala i studije na Odseku za englesku književnost. U okviru istog studijskog programa završila je 2008. godine i master studije. Doktorske akademske studije upisala je 2009. godine. Radi kao profesor engleskog jezika u Osnovnoj školi „1300 kaplara“ u Beogradu.

3. BIBLIOGRAFIJA KANDIDATA

- 1) „Nepouzdana prirovača u postmodernoj književnosti“, *Beogradski književni časopis*, br.23, Beograd, 2011, str. 88-97.

- 2) „Postmoderno shvatanje fikcije i neutralizacija istine u romanu *Klanica* 5 Kurta Vonegata“, *Posada – književna avantura*, br. 12, Beograd, 2011, str. 5-10.
- 3) “The Inheritance of Naturalism in James Baldwin’s short fiction”, *Facta Universitatis, Series: Linguistics and Literature*, Vol. 9, No 1, University of Niš, 2011, pp. 41-46.
- 4) “Postmodern Irony and Humor in *Catch-22* by Joseph Heller and Their Parallels in Postmodern Music and Art, *BELLS*, Volume III, Belgrade, 2011, pp. 229-247.

#### 4. OCENA DA JE KANDIDAT PODOBAN DA RADI DISERTACIJU

Uvidom u biografiju i bibliografiju kandidatkinje, Komisija je zaključila da kandidatkinja ispunjava sve uslove za izradu disertacije.

#### 5. OCENA PODOBNOSTI PREDLOŽENOG MENTORA

Za mentora je predložen dr Zoran Paunović, redovni profesor Filološkog fakulteta, Odsek za anglistiku. Bibliografija prof. Zorana Paunovića, pored ostalog, obuhvata i sledeće radove, bliske i srodne kontekstu teme koju predlaže Mirjana Kneginjić:

1. Džejms Džojls, *Uliks* (prevod, komentari i pogovor), prvo izdanje CID, Podgorica, 2001; drugo izdanje Geopoetika, Beograd, 2003.
2. *Istorija, fikcija, mit (Eseji o angloameričkoj književnosti)*, Geopoetika, Beograd, 2006, 215 str.
3. *Gutači blede vatre (Američki roman Vladimira Nabokova)* Prosveta, Beograd, 1997, 400 str.
4. “Coping with 9/11: History in the Making in Don DeLillo’s and Paul Auster’s Fiction”, *History, Politics, Identity: Reading Literature in the Changing World* (Marija Knežević i Aleksandra Batričević-Nikčević, ur.), Cambridge Scholars Publishing, Newcastle, 2008, str. 151-168.
5. “Objava broja 9/11”, poglavlje u knjizi *Šta čini dobru knjigu*, prir. Svetlana Gavrilović, Narodna biblioteka Srbije, 2008, str. 155-174.

Komisija smatra da prof. dr Zoran Paunović ispunjava sve uslove za mentora doktorske disertacije Mirjane Knežević.

## 6. OCENA PODOBNOSTI TEME

### 1) Ocena formulacije naziva teze (naslova)

Komisija zaključuje da je radni naziv teze *Eklektički postmodernizam Kurta Vonegata* prikladan i da dobro reprezentuje suštinu predloženog istraživanja.

### 2) Ocena predmeta (problema) istraživanja:

Predmet istraživanja predloženog rada je poetika postmodernizma u književnom stvaralaštvu Kurta Vonegata, jednog od pisaca koji su obeležili drugu polovinu dvadesetog veka u američkoj književnosti. Vonegatov stvaralački opus obuhvata romane, kratke priče, eseje i pozorišne komade, ali i neknjiževne elemente integrisane u njegova književna dela. Rad bi nastojao da taj opus obuhvati kao celinu, i pri tom uspostavi paralele i s drugim vidovima umetnosti (muzičkom, filmskom) koji na razne načine obuhvataju književne radove ovog autora, a onda i analizuje tehničke i tematske aspekte ovog integrisanja u kontekstu postmoderne poetike. Kurt Vonegat, američki pisac nemačkog porekla, ušao je u istoriju američke književnosti ne samo zahvaljujući eksperimentalnim književnim tehnikama (eksperimentisanju s narativnom strukturom, likovima koji prelaze granice romana, ulogom autora, metafikcijskim poigravanjem s fiktivnom prirodom umetničkog dela, i sličnim postupcima), već i duboko dirljivim, humanističkim temama (kako u realističkoj prozi, tako i u naučno-fantastičnim delima), pod maskom ironije i crnog humora. Romanom *Klanica pet*, otpočeo je s još jednom vrstom književnog eksperimentisanja: integrisanjem likovnih elemenata u prozne tekstove. S porastom književnog ugleda i popularnosti kod čitalaca, Vonegat je sve dublje zadirao u sve slojeve američkog kulturnog života, naročito u oblasti popularne kulture: napravljeno je desetak filmskih adaptacija njegovih romana, kratkih priča i pozorišnih komada, kao i nekoliko desetina muzičkih projekata koji ili integrišu segmente Vonegatove književnosti, ili u formi pastiša obrađuju tematiku nekog od njegovih dela.

Težište ovog rada temeljiće se na Vonegovom književnom stvaralaštvu kao polaznom i središnjem području istraživanja. Sve paralele koje se tiču drugih vidova umetnosti biće date samo u relaciji s književnim primerima, sa ciljem da dodatno ilustruju koncept postmodernizma, kako na nivou njegovih pojedinačnih karakteristika, tako i na nivou njegovog ukupnog značenja u kontekstu Vonegovog stvaralaštva.

Na taj način, predloženi rad izrastao bi u sveobuhvatnu studiju Vonegovog eklektičkog, prevashodno književnog stvaralaštva, uz komparativni pregled najvažnijih karakteristika postmodernizma kao umetničkog pravca.

### 3) Bibliografija preliminarne istraživanja

Kandidatkinja je priložila bibliografiju od 43 bibliografske jedinice relevantne za istraživanje. Ovde navodimo neke od najznačajnijih:

1. Barthes, R. (1977). *Image Music Text*. London: Fontana Press.
2. Becker-Leckrone, M. (2005). *Julia Kristeva and Literary Theory*. England: Palgrave Macmillan.
3. Currie, M. (1998). *Postmodern Narrative Theory*. London: Macmillan Press Ltd.
4. Derrida, J. (1985). *Prophets of Extremity*. Berkeley: University of California Press.
5. Easthope, A. (2001). Postmodernism and Critical and Cultural Theory. In S. Stuart (ed.), *The Routledge Companion to Postmodernism* (pp. 15-27). London and New York: Routledge.
6. Farrell, S. (2008). *Critical Companion to Kurt Vonnegut*. New York: Facts On File, Inc.
7. Fiske, J. (1989). *Understanding Popular Culture*. London: Routledge.
8. Foster, H. (ed.) (1998). Postmodernism: A Preface. In *The Anti-Aesthetic: Essays on Postmodern Culture* (pp. ix-xvi). New York: New Press.
9. Foucault, M. (1972). *The Archaeology of Knowledge*. London: Tavistock Publications Limited.

10. Hutcheon, L. (1988). *A Poetics Of Postmodernism*. NY and London: Routledge.
11. Hutcheon, L. (1989.) Historiographic Metafiction: Parody and the Intertextuality of History. In. P. O'Donnell and R. C. Davis (eds.), *Intertextuality and Contemporary American Fiction* (pp. 3-32). Baltimore: Johns Hopkins UP.
12. Jameson, F. (1983). Postmodernism and Consumer Society. In H. Foster (ed.), *The Anti-Aesthetic essays on postmodern culture* (pp. 111-125). Port Townsend and Washington: Bay Press.
13. Jameson, F. (1991). *Postmodernism, or the Cultural Logic of Late Capitalism*. Durham: Duke University Press.
14. Kristeva, J. *Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art*. New York: Columbia University Press, 1980.
15. Kristeva, J. (1986). Word, Dialog and Novel. In M. Toril (ed.) *The Kristeva Reader* (pp. 34-61). New York: Columbia University Press.
16. Lewis, B. (2001). Postmodernism and Literature. In S. Stuart (ed.), *The Routledge Companion to Postmodernism* (pp. 121-133). London and New York: Routledge.
17. Lyotard, J. F. (1984). *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. University of Minnesota Press.
18. Paunović, Z. (1998). Vonegov testament. Pogovor romanu K. Vonegat, *Hokus pokus* (str. 319-323). Beograd: Klio.
19. Scott, D. (2001). Postmodernism and Music. In S. Stuart (ed.), *The Routledge Companion to Postmodernism* (pp. 134-146). London and New York: Routledge.
20. Sim, S. (ed.) (2001). *The Routledge Companion to Postmodernism*. London and New York: Routledge.
21. Spencer, L. (2001). Postmodernism, Modernity, and the Tradition of Dissent. In S. Stuart (ed.), *The Routledge Companion to Postmodernism* (pp. 158-169). London and New York: Routledge.
22. Storey, J. (2001). Postmodernism and popular culture. In S. Stuart (ed.), *The Routledge Companion to Postmodernism* (pp. 147-157). London and New York: Routledge.

23. Trodd, C. (2001). Postmodernism and Art. In S. Stuart (ed.), *The Routledge Companion to Postmodernism* (pp. 89-100). London and New York: Routledge.

24. Ulmer, G. L. (1983). The Object of Post-Criticism. In H. Foster (ed.), *The Anti-Aesthetic essays on postmodern culture* (pp. 83-110). Port Townsend and Washington: Bay Press.

#### 4) Ciljevi istraživanja, plan rada, metode i očekivani rezultati

Istraživanje bi imalo cilj da potvrdi sledeće hipoteze:

- da književna dela Kurta Vonegata sadrže veliki broj tipično postmodernističkih odlika, bilo da su u pitanju pripovedačke tehnike (fragmentarnost, autorefleksivnost i drugi metafikcijski postupci, kao i ironija i različite intertekstualne tehnike) ili teme koje dominiraju u pripovedanju (tehnokultura i hiperrealnost, apsurdnost egzistencije); pri tom treba imati u vidu da su neke teme i tehnike nasleđene iz prethodne tradicije, ali su zadržane i dodatno razvijene u postmodernizmu (metafikcija i intertekstualnost, ironija i crni humor), dok se druge smatraju postmodernom tvorevinom (različite teme koje se tiču ukidanja hijerarhije „visoke“ i „niske“ umetnosti, kao što su tehnokultura i hiperrealnost, na primer)
- da neknjiževni, likovni elementi integrisani u Vonegatova dela takođe sadrže postmoderne karakteristike, naglašavajući ukupnu postmodernu estetiku Vonegatove književnosti
- da dalje integrisanje Vonegatove književnosti u druge vidove umetnosti, kao što su filmska i muzička, ne samo da dodatno ilustruje postmodernističku ekletičku težnju za brisanjem svih vrsta granica u umetnosti (za razliku od modernističkih zahteva za „čistim“ i jasno definisanim umetničkim izrazom), već u toj sinergičkoj složenosti najdublje oslikava univerzalnu i krajnju poruku postmoderne poetike o kompleksnosti i nedokučivoj slojevitosti ljudskog postojanja.

Izborom odgovarajućih primera, i uspostavljanjem validnih analogija, predložena studija trebalo bi da potvrdi ove pretpostavke i time osvetli kako celokupni koncept Vonegatovog stvaralaštva, tako i koncept postmodernog shvatanja umetnosti i sveta u celini.

Izrada disertacije odvijala bi se u nekoliko etapa:

1. Faza analize

Nakon prikupljenih Vonegatovih književnih dela (romana, kratkih priča i pozorišnih komada), kao i prikupljene teorijske građe sačinjene od knjiga, eseja, i drugih tekstova eminentnih teoretičara postmodernizma, izvršiće se njihova analiza sa ciljem utvrđivanja postmodernih tehnika i tema svojstvenih Vonegatovoj književnosti.

2. Faza uspostavljanja analogija

Uspostavljanje analogija s drugim vidovima umetnosti u kojima Vonegat učestvuje kao autor, kao i analiza tih odnosa sa aspekta postmoderne poetike.

3. Faza sinteze

Vrši se sinteza svih analiziranih primera i analogija kako bi se preispitale postavljene hipoteze i doneli odgovarajući zaključci.

4. Metode indukcije i dedukcije, definisanja i deskripcije

U svim navedenim fazama istraživanja biće prisutne, pored metoda analize, komparacije i sinteze, i metode indukcije i dedukcije, kao bazične metode logičkog zaključivanja, te konačno metode definisanja i deskripcije, svojstvene svakom istraživačkom radu ove vrste.

## 7. ZAKLJUČAK

Na osnovu navedenih podataka o kandidatkinji, Komisija zaključuje da je Mirjana Knežević podobna za izradu doktorske disertacije.

Na osnovu postavljenih ciljeva i očekivanih rezultata, Komisija zaključuje da je predložena tema podobna za izradu doktorske disertacije u oblasti engleske i američke književnosti.

Na osnovu navedenih podataka o mentoru, Komisija zaključuje da je dr Zoran Paunović podoban za mentora predložene doktorske disertacije.

Na osnovu iznetog, Komisija predlaže Nastavno-naučnom veću Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu da donese pozitivne ocene o podobnosti kandidatkinje Mirjane Knežević i predložene teme doktorske disertacije *Eklektički postmodernizam Kurta Vonegata*, a da se za mentora imenuje dr Zoran Paunović, redovni profesor Filološkog fakulteta u Beogradu.

dr Zoran Paunović, red. prof.

dr Radojka Vukčević, red. prof.

dr Aleksandra Jovanović, docent